

РЕШЕНИЕ

№ 12571

гр. София, 31.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, ХХ КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 28.11.2025 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Красимира Милачкова

ЧЛЕНОВЕ: Лилия Йорданова
Мариана Маркова

при участието на секретаря Десислава Лазарова и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **9602** по описа за **2025** година докладвано от съдия Мариана Маркова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.285, ал.1, изр.2 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/, във вр. с глава дванадесета от Административнопроцесуалния кодекс /АПК/.

Образувано е по касационна жалба от Е. Д. П., чрез адвокат Р. Н. от АК – [населено място], срещу решение № 22361 от 29.06.2025 г., постановено по адм. дело № 5056/ 2024 г. по описа на Административен съд София - град, I отделение, 18 състав, с което на касатора е присъдено обезщетение в размер на 1000 /хиляда/ лева за неимуществени вреди, претърпени в периода от 03.01.2019 г. до 28.05.2019 г., от настяняване в постоянно заключено помещение без право да участва в колективни мероприятия, наложено със заповед № 001 от 03.01.2019 г. на Началника на Затвора С., отменена като незаконосъобразна с определение от 23.05.2019 г. на Софийски районен съд, ведно с законната лихва върху тази сума, считано от 23.05.2019 г., до окончателното изплащане на сумата и е отхвърлен иска в останалата част, до пълния претендиран размер от 18 000 лева, както и претенцията за заплащане на лихва върху главницата за периода от 03.01.2019 г. до 22.05.2019 г.

С решението съдът е оставил без разглеждане предявения от Е. Д. П. срещу ГД „ИН“ иск за заплащане на имуществени вреди в размер на 400 лева, представляващи заплатеното адвокатско възнаграждение в производството по обжалване на заповед № 001/03.01.2019 г. и е прекратил производството по делото в тази част. В тази част решението, имещо характер на определение, е влязло в сила като необжалвано.

Въведени с жалбата са касационните основания по чл.209, т.3 АПК – неправилност на решението поради нарушение на материалния закон, съществено нарушение на съдопроизводствените правила и необоснованост. Искането до съда е за отмяна на решението и постановяване на решение по същество. Поддържа се, че е необоснован изводът на съда за липсата пряка причинно – следствена връзка между отписването на ищеца от училищния регистър не поради настаняване в постоянно заключено помещение без право да участва в колективни мероприятия, а поради изпълнявана спрямо него мярка за неотклонение и поради коледно-новогодишните празници в периода 20.12.2018 г. – 03.01.2019 г. Изтъква се, че присъденият размер на обезщетението не отговаря на критерия справедливост, тъй като касаторът освен, че бил лишен от право на образование, но и бил поставен в положение, при което загубил възможността за намаляване срока на изтърпяването наказание чрез участие в образователни дейности.

От ответника по касационната жалба не е депозиран писмен отговор.

В съдебно заседание пред Административен съд София-град, касаторът не се явява. Представява се от Р. Н. от АК – [населено място], който поддържа касационната жалба и моли за постановяване на решение, с което се отмени решението на първата инстанция и да се постанови решение, с което исквете да бъдат уважени в пълните предявени размери.

За ответника по касация, Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, не се явява представител.

Според участващия в производството по делото прокурор от Софийска градска прокуратура касационната жалба е неоснователна.

Съдът, като провери служебно на основание чл.218, ал.2 от АПК, съответствието на решението със съществените процесуални правила и материалния закон, намира за установено следното:

Касационната жалба е допустима. Подадена е в срока по чл.211 АПК от надлежна страна, за която съдебният акт е неблагоприятен. Разгледана по същество касационната жалба е неоснователна.

Производството пред АССГ е образувано по искова молба на Е. Д. П. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 18 000 лв., претърпени поради настаняването му за период от 4 месеца и 25 дни в постоянно заключено помещение без право да участва в колективни мероприятия, наложено със заповед № 001 от 03.01.2019 г. на Началника на Затвора С., отменена като незаконосъобразна с определение от 23.05.2019 г. по ЧНД 8214/2019г. на СРС и за имуществени вреди размер на 400 лева, представляващи заплатено от ищеца адвокатско възнаграждение в производството пред СРС по отмяна на заповедта. Според изложеното в исковата молба престоят на ищеца в постоянно заключено помещение го лишило от възможност за достатъчна двигателна активност и от право да посещава учебни занятия и въпрепятствало възможността да му бъдат приспаднати почти 40 дни от определеното наказание, страдал от ухапвания на дървеници, чувствал се унижен, социално изолиран и изпитвал чувство на безпокойство. Сумите се претендират, ведно със законната лихва върху главниците, считано от датата на увреждането до окончателното изплащане на сумата, както и със сторените разноски по делото.

Първоинстанционният съд е установил от фактическа страна, че ищецът е изтърпявал присъда със зачетен предварителен арест от 09.11.2015 г. до 12.07.2016 г. и от 20.07.2018г. до 03.12.2018г. по НОХД 458/2016г. по описа на ОС-Благоевград. За периода от 03.12.2018г. до 18.12.2018г. Е. П. е бил под домашен арест. Постъпил е в затвора С. за изпълнение на мярка за неотклонение „задържане под стража“ на 20.12.2018 г.

За времето от 03.01.2019 г. до 28.05.2019 г. със заповед № 004/03.01.2019 г. на началника на затвора, на осн. чл. 248, ал.1, т.1 от ЗИНЗС П. е настанен в 6-та група, в постоянно заключено помещение, без право на участие в колективни мероприятия. С определение от 23.05.2019г. по

НЧД № 8214/2019 г. по описа на СРС, НО, 99 състав, заповедта е отменена, вследствие на което на 28.05.2019 г. Е. П. е преразпределен в 11-та група до влизане в сила на присъда, с която му е наложено наказание 8 години лишаване от свобода. След това е настанен в 12 група за осъдени лица.

Съдът се е позовал на представена справка от СУ „Св.И. Р.“, според която Е. П. е приет през учебната 2018г./2019г. в 9-и клас на основание свидетелство за завършен 8-и клас и подадено заявление по образец с вх.№ 231-336/05.09.2018г. и започнал учебната година на 15.09.2018 г., като ученик в учебен център към Затвора, [населено място]; установява, се, че от 03.12.2018г. ищецът не посещава учебни занятия и е отписан от училищния регистър поради допуснати неизвинени отсъствия; записан е отново в 9-и клас през следващата учебна 2019 г./2020 г.; през учебната 2020/2021г. завършва 10 клас и му е издадено удостоверение за завършен първи гимназиален етап. През учебната 2021 г./2022 г. П. завършва 11-ти клас в СУ „Св.И. Р.“ към Затвора –гр.С..

Поетапно режимът на П. е заменен от строг на общ и на 10.02.2023г. е преместен в затворническо общезитие от открит тип „К.“, поради спазване на правилата в затвора и добро поведение. Освободен е условно предсрочно от Затвора на 31.08.2023 г.

Съдът се е позовал на докладна записка, протоколи от 30.01.2019 г., от 28.03.2019 г. и от 19.02.2019 г. на СРЗИ, от които се установява, че в 6-та група няма обособено помещение за спорт, но на мястото за престой на открито има възможност за поддържане на физическа форма чрез спортни уреди, като на всички задържани и лишени от свобода се е осигурявало излизане на престой на открито един час и половина на ден, по утвърден график; че през исковия период в „Централен софийски затвор“ са извършени дезинсекция, дезинсекция и дератизация.

Съдът е събрал и гласни доказателства чрез разпит в качеството на свидетел на С. Н. Н., от чиито показания се установява, че познава Е. П. от затвора С. от времето, когато още не е имал присъда, и е бил настанен в 11 група, когато са ходили по един час на фитнес; че ищецът впоследствие е бил изолиран в зона с повишена сигурност, където се настанявали осъдените до живот или лишени от свобода, на които предстои присъда над десет години и е престоял там около четири-пет месеца; че П. е посещавал училище през 2019 г., но след това се е отказал, защото бил изолиран, като му е споделил, че не може да ходи на училище именно заради izolацията; че през този период не е посещавал и фитнеса, тъй като изолираните не ги допускали никъде; че П. се оплакал, че страда от дископатия и че в стаята има дървеници, хлебарки, хигиенните условия са лоши и че е депресиран.

При горната фактическа обстановка, обжалваното решение е постановено по отношение на акт, който подлежи на съдебен контрол, като произнасянето е извършено от компетентен съд в рамките на правомощията му.

В производството пред първата инстанция съдът е събрал необходимите и относими доказателства; в обжалваното решение е изложил мотиви относно преценката на доказателствата, която е извършил. Въз основа на последните е направил изводи, които настоящият състав споделя и към които препраща на основание чл.221, ал.2, изр.2 АПК, в редакцията от ДВ бр.77/2018г., сила от 01.01.2019 г.

Правната квалификация на иска е чл. 284, ал.1 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража /ЗИНЗС/. Съгласно цитирания текст, Държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл. 3 от същия закон. Нормата е специална спрямо тази на чл.1, ал.1 ЗОДОВ, като урежда случаите, когато соченият ответник е орган по изпълнение на наказанията и вредите се сочат в резултат на подлагане на лишени от

свобода и задържан под стража на изтезания, на жестоко, нечовешко или унижително отношение. Материалноправната уредба на твърдяното право се съдържа в чл.284, ал.1 ЗИНЗС, който предвижда, че държавата отговаря за вредите, причинени на лишени от свобода и задържани под стража от специализираните органи по изпълнение на наказанията в резултат на нарушения на чл.3. Разпоредбата на чл.3 поставя изисквания към условията, при които се поставят осъдените лица и установява забраната осъдените и задържаните под стража да бъдат подлагани на изтезания, на жестоко, нечовешко и унижително отношение.

Както е посочено и в обжалваното решение - основателността на предявения иск предполага установяване на наличие на следните материално-правни предпоставки: 1) акт, действие и/или бездействие на специализираните органи по изпълнение на наказанията, с които се нарушава чл.3 от ЗИНЗС; 2) настъпила неимуществена вреда в правната сфера на ищеца в резултат на нарушението, която се предполага до доказване на противното по силата на оборимата презумпция, въведена с чл.284, ал.5 от ЗИНЗС и 3) причинна връзка между нарушението на чл.3 ЗИНЗС и настъпилите вредоносен резултат.

Деликтната отговорност на държавата не се презюмира от закона, поради което в тежест на ищеца /по аргумент от чл.154, ал.1 ГПК, вр. чл.144 АПК/ е да проведе главно и пълно доказване на осъществено нарушение на чл. 3 от страна на органите по чл.284, ал.1 ЗИНЗС. Доказването на настъпването на неимуществени вреди, за които нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС е въвела оборима презумпция, не подлежи на главно доказване от ищеца, а на оборване от ответника по пътя на обратното доказване, което също следва да бъде пълно. Тази оборима презумпция се простира и върху третия елемент на фактическия състав на деликтната отговорност – причинна връзка между нарушението на чл. 3 ЗИНЗС и настъпилите вредоносен резултат и това е така, доколкото нормата на чл.284, ал.5 ЗИНЗС изисква доказване единствено на нарушение на чл. 3 ЗИНЗС, за да се приеме настъпването на неимуществени вреди от това нарушение – „в случаите по ал.1 настъпването на имуществените вреди се предполага до доказване на противното“.

Споделят се изводите на АССГ, 18-ти състав, че с оглед обстоятелството, че е налице отмяна на незаконосъобразен административен акт по съответния ред – заповедта за настаняването на касатора в постоянно заключено помещение, без право на участие в колективни мероприятия, е доказано по делото незаконосъобразно поведение по чл.3, ал.2 от ЗИНЗС в исковия период, което е в нарушение на абсолютната забрана по чл.3 от ЕКПЧ и чл.3 от ЗИНЗС и съответно е довело до претърпени неимуществени вреди от ищеца, изразяващи се в лишаване от възможност за пълноценна двигателна активност. На следващо място правилен е изводът на първоинстанционния съд, че независимо от предприетите от затворническата администрация действия за обезпаразитяване, при липса на резултат от така извършваните дейности по дезинфекция, дезинсекция и дератизация, същите не са били достатъчно ефективни и ефикасни и касаторът в исковия период е претърпял страдания, вследствие на ухапвания от дървеници, стрес, безпокойство, чувство на унижение, които превишават целите на изтърпяване на наказанието.

Както правилно е посочил АССГ 18-ти състав, не е налице пряка причинна връзка между издаването на незаконосъобразната заповед за настаняването на касатора в постоянно заключено помещение, без право на участие в колективни мероприятия, и невъзможността същият да посещава учебни занятия, тъй като П. не е посещавал учебни занятия защото е бил с наложени мерки за неотклонение „задържане под стража“ от 20.07.2018 г. до 03.12.2018 г. по НОХД № 458/2016 г. на ОС - Благоевград и „домашен арест“, считано от 03.12.2018 г., поради които е отписан заради отсъствия.

Настоящият съдебен състав преценява като неоснователно оплакването в касационната жалба за

несправедлив размер на присъденото обезщетение.

Правилно са преценени конкретните, обективно съществуващи обстоятелства относими към увреждането, от което се претендират вреди, както и реалното им отражение върху състоянието на касатора. Несъмнено е негативното въздействие върху него на условията, при които е пребивавал в постоянно заключеното помещение в Затвора С.. При преценката на кумулативното въздействие на тези условия за исковия период, съобразено с установената по делото обща продължителност и в съответствие с изведената от закона и дължима се справедливост правилно с обжалваното решение е определена сумата, с която следва да бъдат възмездени причинените вреди.

По тези съображения, касационният състав намира, че не се установяват твърдените в жалбата нарушения на първоинстанционния съд, представляващи касационни основания за отмяна на решението по чл. 209, т. 3 от АПК, и жалбата следва да бъде отхвърлена, а постановеното решение в обжалваната част – оставено в сила.

По отношение на претендираните за касационната инстанция разноски от касатора П. съдът предвид изхода на делото намери, че не следва да се присъждат – касационната жалба се отхвърля.

При този изход на спора и съгласно разпоредбата на чл. 286, ал. 2 ЗИНЗС в полза на ответника не се следва юрисконсултско възнаграждение.

Така мотивиран и на основание чл. 221, ал.2 от АПК Административен съд София – град, XX касационен състав,

Р Е Ш И :

ОСТАВЯ В СИЛА решение № 22361 от 29.06.2025 г., постановено по адм. дело № 5056/ 2024 г. по описа на Административен съд София - град, I отделение, 18 състав, в обжалваната част.
РЕШЕНИЕТО е окончателно и не подлежи на обжалване и протест.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: